

ҮХЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ ДАБХАР ҮХЭЛ!

ГАЛЗУУРЖА ЕРЭНЭН ГАНСАШЬЕ ФАШИСТ ГАЗАР ДЭЭРЭНЭЭМНАЙ ГАРАЖА ОШОХОГҮЙ!

★ ★

★ ★ ★

★ ★

● АЖАНА НУУНАН АУАДУУ ●
ЗОНОЙМНАЙ ШУНАНИЙН ҮНӨӨНДЭ ДУУДАНА

Гитлеровскэ алууршад ажана нуунан советскэ тосхонуудыг галдана...

Харгыгаар лбаһан эхэнэр ба үхбүүдөөмнай хайра гамгүйгөөр буудан алана...

...Улаан Армийннай сүлөөлһэн түрэл советскэ тосхондо фашистскэ харшамгуудай гаргаһан аша.

ШУНАН ҮНӨӨГӨӨ ШУНААР АБАЯ

Галзуу Гитлер нохойё
Гавса дахин алахад
Урэ бүрхөө зангираһан
Үдөө хором харилгагүй.

Мяха шуһыг шобторжо
Мянга дахинше алахад.
Түүнэ дэхишье алахад
Үшөөг хоромни харилгагүй.

Шуһатай харюу шуһала
Шуһаар нэхэн алаабди,
Хороной харюу хороо
Хороор бусан үгэхэбди.

Мэргэн буугайм тобшогууд,
М сым хүндэ аюуланууд
Шолхосой мүрөөр намжа
Шуурган галад шатаахал.

Минэй үнэн хэрэгтэ
Маша нангилар хамгаалха,
Үнэхөөр хурса нэлмэнүүд
Урбхан байха төмгөргөйтэй.

Мингэ муухай фашистын
Улаан голоо отологон
Үгы боложо халагдань
Үбөө хоромни абилахал.

Хса Намсаргов.

Бурят-Монголой ажалшадта

Московско областин Малоюрсланецка районной Синяково гэжэ тосхойно сүлөөлэгдэн ажалшадтай бэшэг

Хүндэтэ нүхэдүүд! Немецко-фашистскэ эзэмдэшэднэ манай алдарт Улаан Армяр январин 3-да сүлөөлэгдэн Синяково тосхойно нуурин зон бидэнэр хадаа немецкэ эзэмдэшэд алсана нуунан бидэнише яажэ зобоһон дарланишье хөөрхэ хүсэлтэй байнади.

Манай сэгэглэн байгаа колхозно тосхойно немецкэ томуула армин һабартаа оруулһанай һүүлээр фашистскэ агьнтан манай гэр байшангуудыг галдажа, манай эдэе хоол ба хубсаа хунарны дууһыг буулан абажа, манай эхэнэр басагдыг хүсэрхэн доромжолжо, эдбхитэдымнай буудан боомолон алаһан байха юм. Үнэр баян манай тосхойно нуурида мүнөө

орьел торьел бутарһан ба тамлаагдан галдагдажа алагдаһан бэнууд хэбтэнэ.

Бидэнэр таанартаа бэшэг бэшэжэ, продукция бүтээлгээ арба дахин арбидүйхт гэжэ гуйнамди, нүхэдүүд! Манай габьяата Улаан Арми хадаа немецкэ эзэмдэшэдыг дууһыг бута сохижо эсэслэн үгы хэхэ ябадалда шухала хэрэгтэй юмгээ хүсэдөөрын абаг лэ!

Манай хэрэг үнэн, илахамнай лабтай! Алексеев Василий Васильевич, Васильев Григорий Иванович, Филиппова Екатерина Васильевна, Воргузова Анна Гимфиевна, Сергеева Клавдия Ивановна, Вальев Александр Илларионович, Рощина Анна Андрияновна.

1942 оной январин 4.

А К Т

1942 оной январин 2-то

Доро гаров табиһан бидэнэр Московско областин Малоюрсланецка районной Хрустали гэдэг деревнидэ немецкэ эзэмдэшэдэй хорото муухай ябуулануудыг эхэн мухай энэ акт зохиободди.

Тус деревнидэ хоёр хахад һара соо байха үедөө немецкэ булмтаргаһад болбол бүхы нуурин зоние тонон дээрмэдэжэ хамаг юмьень сүм абаа. Эдэ худгайшад ханза хайрсгауудыг өөһэдөө эмгэн юушыг үлөөнгүй хоохоруулаа. Хамаг мал, шууу, бүхы колхозно адуу моридыг буулан абаашаа (30 морин байһан юм). Эдэе хоолой зүйлүүдыг бултын абаа.

Дээрхи бэшэг ба актыг шэнэ жэлэй бэлгүүдыг абаашажа фронт ошожо ерэн манай делегаци асарһан байна. (РЕДАКЦИ).

Зэрлиг муухай ашанууд

Москвыгай Н-кэ заводто Солнечногорско районной Овсянниково гэжэ деревнидэ колхозник А. И. Кольцов айлалжа ерэн байна. Һаяхан энэ деревни гитлеровскэ шубан һабар дорһоо сүлөөлэгдэн байгаа.

Нүхэр Кольцов тус заводтой эрэгтэй эмэгтэй күдлмаришэдыг өөрынгөө харһан бүгэдэ хөөрхэ үгэбэ.

—Фашистнууд хоһон болторнай тоножо абааша Гэртээ дайралдаһан бүгэдэе юушыг хаан абадаг, суурга замаг хуу эбдэдэг, хаа хаачагүй онгилоно урбууддаг байгаа. Һүүлээрнэч тэрхэ болоолоороо бултын галдажрхэбэ. Манай районной тосхойнуудта 2.800 гар шатаага. Тэрэ бүрэнүүд олохон хүүүдыг хосорогоо. Табан үхнүүтэй эмэгтэй колхозник Устинова гэгшэ улаан сурба үлөөн үхбүүдэйгээ хуба ба хунарны гүйжэ абажа гэжэ немецкэ штаб ошһон юм. Уһан тулаһан ногуу офицер гарай болоһо дээрэ тэрэнише мэдэжрхэбэ. Хүршэ нэгэ деревнидэнай немецкэ солдат хадаа орложо хэбтэһэн нялха үхбүүгэ халуун пэһнэ уруу хэлжэрһэн байна.

Энэ бөөнэ хуурһанда баруулан фашистскэ арми болбол манай Улаан Армин хүсэтэ сохилгодо то толуужа һүүл гэрээшэ тарьдэе, — гэжэ нүхэр Кольцов өөрһөн байна.

(„Красная Звезда“ газетһээ).

Бодото баримтанууд

ГВАРДЕЙЦЫН ВЭИЦГ

Манай гвардейскэ часть бо бол Московско областин нуурин газарнуудһаа фашистнуудыг хогсоһон хойноһон намнан нэрхэе ябаа. Хараал муута дайсанай хүл тэбэйг гэмтэн урагшаа дабшажа ябхадэ манай харһан юмэн булганамнай сэгжэ зүрхэ хор үнөөгөөр бусалгана. Фашистскэ зэригүүдэй хүнбүсын муухай ябуулануудыг үгөө, олгуулаһагүй байна.

Каменка гэжэ поселогто. Колхозник Н. Ватова гэгшын зургаатхан басагыг худгай хажууда абажа һууртын нэгэ фашист автомаар бууджа алаа. Ухаа мэдэ алдаһан өсмын гүйжэ өрхөтэ тэрэ фашист автомаараа бууджа алажарһан байха юм.

Никольское деревнин хажуулахы ой соо. Мүн энэ часини хэдэн бөөцүүд фашистнуудар зобогдожэ алагдһан 11 улаанармеецүүдэй өсөл олоһо Ноурьень жадар хөлөөһөн ба сабаргайлань һомой сүм гарһан нүхэн байба.

Имнүүд жэшэнуудыг хэлэхэ болоо һаа гарагдшагүй байха юм. Фашистнуудай ябаһан лэ газарта гал түймэр дүлгэнэ, зобогдоһон советскэ хүнүүдэй үхөөн бөөцүүд хэбтэнэ. Эдэ бугалын түлөө бигнэр дайсанһаа хоро үнөөгэ хүсэд дүүрэнэр абаа ёһотойди.

Политрук И. Ф. Стаднюк.

Хоро үнөөн

Ванда Василевская

Бидэнэр газар дотороороо һайн һанаатай зон байнмди. Буршье һаа һайн һансатай зонди. Хүнше тоохо, сэгнэхэ ба хүндэхэ ямбалха гэжэ малие бурһан юм. Хүн дүрһөөһөн гансал гадар түхэһын үлөөн нимэ хүнүүд—хэдэн арбаад ба зуугаад мянган хүнүүд байха юм гэжэ һантанлаа багтааһан бидэнэ түрүүшээр бэрхэтэй байгаа бээй.

Дайнай түрүүшын үдэрнуудыг, немецкэ түрүүшын пленнуудыг үзэһөнөө һанам. Тэдэнэ манай улаанармеецүүд һагрос бөлөгдөһөн бэн; тэдэнэ дуратай багтайгаар саад бэлэглэһэн бэн. Манай бөөцүүд хадаа гартаа бутгүй дайсаные дайсан бэшэ болоо гэжэ тоолодог бэн.

Гэбшэ Тарнополь город шадар нэгэ алууршан советскэ летчик бидэнэй һанаанда ороогүй эргэн ушарылыг тон ехэ гайхангаар хөөрөжэ үгэһэн юм. Нэгэ немецкэ самолет сохитдон унагагдһан байгаа ха. Тэрэ самолөдэй летчик манай аэродромдо ойртон, сэрүүдэйһин байһан газарта газардан бууһан байгаа. Тэрэн тэһэ манай нэгэ летчик тон сэдхэлээ даранги, һанаанца татайгаар энебхилэн ошооо гэхэ. Эхэ дилдэһэн дайсан хадаа манай летчикто дайсан бэшэ болоһон байгаа юм бээ. Тэрэ немецкэ тийхэдэ манай летчиктой хоёр галхан хажуудань ерхыг хүлөөн татаал, гэнтэ танпуур бутгаһа буга татан абажа буудажархибо. Советскэ летчиктой гарнууд тугагүй һарһин унаа бэн.

Тийхэжэ, дайнай үдэр бүхэн хадаа һайн һанаатай, элбэг сэдхэлтэй байжа болологүй, хоро үнөөгөө абаха гэжэ ябха хэрэгтэй!—гэжэ бидэнэриг бурһана.

Энэ дайн хадаа урта урдаһаа хоёр гармин тулажа, дайнай заншад болоһон хуули журмуудыг сахин хүндэлжэ, хэрэгтэ-хэрэггүй хатуу шэргүн ябуулануудыг хэнгүйгөөр, шархатаһан, пленнэ абтаһан ба амалдаһан дайсаные ёһолжо байдаг жижүүд урдань болоһон хэдэн арбаад динүүд шэнга бэшэ байна. Мүнөө энэ үедэ бидэнэр чхдаа хүн түрлөө алдажа зэригшөөһөн, хүнэй шуһа һанажа ангаһан бүдүүлг мунхаг амгуудтай тэмсэлэ байнамди.

Эдэ ангуудыг манай газар дайлаһаа үдэжэ паргалан бага! Баруун зүг тэһэ тэдэнише намнаад хаяһан бага, юмдэб гэхэдэ, тэдэнэр даһин сугларга ерэд, бүхэһэн бөөрөө бүхы дэлхэйгэ баһал үхэл тахал ба зүд зоболон асаһа байна.

Эдэ бутарнуудыг һууһынь хүн хүртэр үгы хэхэ! Хэһэн бүхы гэмтэ ябдалынтулайшаа түлөө алһэнэр ами наһараа түгжэ, тархи толгойгоороо хэрюусаха байна!

Фронт шадарай манай нэгэ голрой үйлсөөр бүлэг немецкэ пленнуудыг туужа ябаа бэн. Тэдэнэр ехэл уруу даруу, тархи толгойгоо ганхуудһан ябаба. Хубсаһанынь зунай, ойл һанди болоһон, бөөһө хуурһанда барууланһан, нювр гараа хүлэһэнһэн ябаа бэн. Тэдэнэриг хүн зон сугларжа харан байба. Нэгэ хүршэн тэһэ хайрһан штегээр толгойгоо һэжэрэн байба.

—Нимэд зон юм ха юм даа... Эдэнэр ямар зэмтэй гээһэб даа?

Энэ Гитлерэй өөрын ябаһа һаа үйлэ һабын паргалан байгаади...

Тийхэдэнь тэндэ байһан хүнүүд тэрэ дары буруушаба: Эдэнэр нимше бһаа гэмтэй байха—гэлдэбэ. Үнэхөөрөөшье эдэнэр гэмтэй гүйхэ байна. Мүнөөдэр толгойгоо ганхуулажархиһан, онди һанди болоһон хубсаһатай, яра шархад барюулаһан, гэр бараагүй үншэн хэнзэ шөһө ябаашье һаа, эдэнэр харин һаяхан манай газар дайдала хүл гараа тэбжа хүсэ шадалда һайран, омож бардамууд ба дээрхи сэдхэлтэй ябаа бэн. Хэрбээ мүнөөдэр амжалтатай ябаа һаа баһал манай гэм зэмтэй үхбүүд ба түбэд хүршэныг солгит сабхараа гэмтэн дөһөн ябахэ бэн.

Үгы даа! Тэдэнэ хорлогхой үбөрлэхэбөө бөөрөө олоо тийхэ сэдхэхэ мэлэрэл гаргажа болологүй байна.

Энэнише Улаан Армяр сүлөөлөгдһэн хүнүүд бүрэн түгэс ойлгоно. Буга хяа сохилгоһон үйжэнуудыг, гэр бирамуудай хоһон армаг түхэлүүдыг, модондо үлгэгтэй советскэ правданинуудай үхөөн бөөн, пленнэ абтаһанай зобоогдоһон ба шархатаһанай отологдоһон сабхадһан бөөнүүд өөһэнигөө шөөр харһан улаанармеецүүд шуһаа татан байлаһаа оролот байна. Хоро үнөөнэй гал дүлэн тэһэнэ даһи уруулажа урагшань тэгүүдүдэг байна.

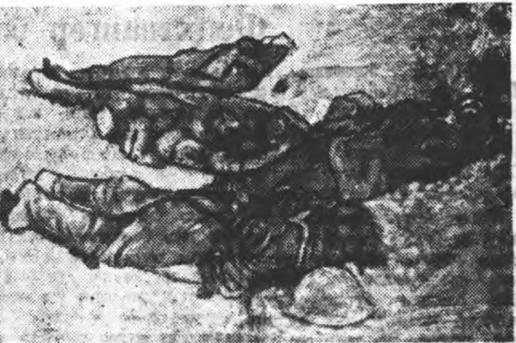
Энэ гал дүлэн болбо манай хүнүүдэй бүхы эльгэ зүрхыг бүхэлээрнэ хүндэлгэхэ ёһотой. Манай хоро түбөө болбо эгэ эзэгнэһэн сабхар дөбөгдһэн газар уһанлаа инга дураар үншөгүг досооһон дурагдан байһан дөгөөһөө галдаг байна.

Немецкэ эзэмдэгшын ябаһан лэ

УНӨӨГӨӨ АБАГШАЛАЙМНАЙ
ҮНЭН ХЭРЭГ ҮРЭЭ ҮГЭХЭ!

Дайсанай ара талада манай партизанууд дайшлын алуурчлал дүлгэмэ байна.

Хэдэн арбад мянган гитлеровскэ солдат ба офицернууд Москва шадгай сагста сагаан талаар үхлөө оло. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: немецүүдэй шархна хатгаһан биширхэн тэбхэ газар байна. Энэ газарта байдаһан болоһоной эсэстэ 500 үлүүтэй немецүүд алагдһан байха юм.

(ТАСС-эй фотохроникһо).

зам харгыг хараад үзэгтэй! Калинин, Волоколамск, Ефремов городуудай һандарһан бутарһан үйлсүүд харалан харагдана.

Үгэһэн хүнэй бөөцүүд үлгэдэгтэй байга. Гэр бараһанай бутарһан доогуур хэдэн олон хүнэй бөөцүүд хэбтэнэ. Халһа харһын оёр доогуур амалдаһан үхбүүд, зобоогдоһон эхэнэрүүд хэбтэнэ.

Мүнөө сүлөөлөгдһэн город ба тосхойнууд амгалан байна. Манай урда хүсөө нилээн утахан зам бэн. Мүнөө хүртэрөө Харьков, Киев, Смоленск городуудтай үлгэдэгүүд хинганалдаһан заада.

Гэбшье хүйтэн довтолбоо бөөһөншөөһөн ба яра шархад баргдһан манай немецүүд гараа үргэн пленнэ оржо байна. Даараһан ба айһон дээршөө шүдэ эмангһан хэбжэһанаа. Эдэнэр бээрэн байжа хайра үршөөг гуйна.

Тийхэдэнь, пленнэ абтаһан иһал хэды хүнүүдыг шэ зо-боһон тулаһан байлаһи гэжэ асуу. Шархатаһан хүүдэй хүнүүдымнай зэрлиг муухай үнөөдэ һада гаргажа нэрбэн алаһан байлаһи гэжэ асуу. Хэдэ эхэнэрүүдымнай хүсэрхэн доромжолһон ба хэдэ үхбүүдэй өмнэй жадаа үлгэн алаһан байлаһи гэжэ асуу. Хэдэ гэр байлануудымынай шатгаһан галдаһан байлаһи? Немецкэ армяр эзэлгэдһэн районнуудтай манай хэдэ хүдлэмэриһан ба түршпанай хүүүд хоолойе боожо үлгэжэ алаа һамһи гэжэ асуу. Тэрэ хүйхэрэй аймхай бэлтгэгүүр һомынь хайра үлгэжэ шэчье иһалд байгаа һаа ямар гэдэн шэртүн хэрэгтэй байха бэн!

Үгы! Гитлер гансаараа гэмтэй тэдэ бэн! Булмгала тэдээр гэмтэй. Немецкэ солдадуудай гарнууд Украина ба Белоруссия, Москва ба Ленинград шадар шархатаһан ба зобоогдоһон манай

хүнүүдэй шуһаар галдаһан байһа. Волоколамск, Ефремов городуудай һандарһан бутарһан үйлсүүд харалан харагдана. Манай гэр байра, сэд сэгэлгит, зэвчлүүд, музейнүүд, библиотекануудыг үгы хэнзэ, манай эршүүд, эхэнэрүүд, түхүүдүймнэй алаһан байна. Немецкэ солдадууд энэ баргдһа гэмтэй.

Нүхэр улаанармеец, атагада орохоһон айһанда хүтэ сугаһан болоһон ноуртай немецкэ урдешаһин мааран майһин байһа. Энэл хадаа Москвыгай гэрүүд дөгүүр бөмбонуудыг хайһан байһа гэжэ мэдһи! Энэл хадаа Харьковта манай басагатыг үлгэжэ алаһан байна гэжэ мэдһи! Энэл хадаа Киевтэ йүрөөтэй эхр һүйхэл һандарһан хэбэн байна. Энэл хадаа сөгэглэн байгаа украинскэ газар дайдыг үншэн шадаруу ба гал түймэр болгоһон байна. Энэл хадаа манай шархатаһанай нөдө жадар тэһэ хэдэн, пленнэ абтаһанайман доромжолон зобоһон байна.

Энэнише хүн гэжэ бү һана—хүнэй галтаншье аяг хэбтэнэ энэнише байхагүй! Хайра гэмгүйгөөр оро—шинж үгы шуһан һагартай алууршан, бүхы үг салгуудай айтгаар өхө толгойн гэмтэн байла! Хайра гэмгүйгөөр сохипини урда өрхөн тэбэ болоһон зөрлөг эв байна, энэнише байшагүй үгы хэхэ хэрэгтэй!

Эхэ орондоо манай дурдаг һаг дүршмэй хадаа дайсанһаа хоро үнөөгөө абаха хүсэ шадал мэдэ олгоно.

